

SZEPARABILITÁSI VALÓSZÍNŰSÉG

Andai Attila

¹BME, Analízis Tanszék

2021. szeptember 3.

Közös munka Lovas Attilával¹.

Życzkowski 1998:

Is the world more classical or more quantum? Does it contain more quantum correlated (entangled) states than classically correlated ones?

Życzkowski 1998:

Is the world more classical or more quantum? Does it contain more quantum correlated (entangled) states than classically correlated ones?

Az állapotér

$$\mathcal{D}_{n,\mathbb{K}} = \{D \in \mathbb{K}^{n \times n} \mid D = D^*, D > 0, \text{Tr } D = 1\} \quad \mathbb{K} = \mathbb{R}, \mathbb{C}, \mathbb{H}.$$

A $D \in \mathcal{D}_{nm,\mathbb{K}}$ állapot *szeparált*, ha $D = \sum_{t=1}^r \lambda_t \rho_t^{(1)} \otimes \rho_t^{(2)}$ alakban

felírható, ahol $\rho_1^{(1)}, \dots, \rho_r^{(1)} \in \mathcal{D}_{n,\mathbb{K}}$, $\rho_1^{(2)}, \dots, \rho_r^{(2)} \in \mathcal{D}_{m,\mathbb{K}}$ és

$\lambda_1, \dots, \lambda_r \in \mathbb{R}^+$ olyan paraméterek, melyekre $\sum_{t=1}^r \lambda_t = 1$ teljesül.

A $D \in \mathcal{D}_{nm,\mathbb{K}}$ állapot *összefonódott*, ha nem szeparált.

Az állapottér felbontása

$$\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}} = \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \cup \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{öf}} \quad \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \cap \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{öf}} = \emptyset.$$

A $\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}} \subseteq \mathbb{R}^{(nm)^2 - 1}$ beágyazással élve az $\mathbb{R}^P$ téren jelölje V az euklidészi térfogatot.

A *szeperabilitási valószínűség*: $\mathcal{P}(n, m, \mathbb{K}) = \frac{V(\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{szep}})}{V(\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}})}$.

Życzkowski: $\mathcal{P}(n, m, \mathbb{K}) = ?$

Az állapottér felbontása

$$\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}} = \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \cup \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{öf}} \quad \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \cap \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{öf}} = \emptyset.$$

A $\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}} \subseteq \mathbb{R}^{(nm)^2 - 1}$ beágyazással élve az $\mathbb{R}^p$ téren jelölje V az euklidészi térfogatot.

A *szeperabilitási valószínűség*: $\mathcal{P}(n, m, \mathbb{K}) = \frac{V(\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{szep}})}{V(\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}})}$.

Życzkowski: $\mathcal{P}(n, m, \mathbb{K}) = ?$

Legyen $\mathcal{P}_{\mathbb{K}} = \mathcal{P}(2, 2, \mathbb{K})$.

Az állapottér felbontása

$$\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}} = \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \cup \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{öf}} \quad \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \cap \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{öf}} = \emptyset.$$

A $\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}} \subseteq \mathbb{R}^{(nm)^2 - 1}$ beágyazással élve az $\mathbb{R}^P$ téren jelölje V az euklidészi térfogatot.

A szeperabilitási valószínűség: $\mathcal{P}(n, m, \mathbb{K}) = \frac{V(\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}^{\text{szep}})}{V(\mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}})}$.

Życzkowski: $\mathcal{P}(n, m, \mathbb{K}) = ?$

Legyen $\mathcal{P}_{\mathbb{K}} = \mathcal{P}(2, 2, \mathbb{K})$.

Ekkor $\mathcal{P}_{\mathbb{R}} = \frac{29}{64}$ és a sejtés, hogy $\mathcal{P}_{\mathbb{C}} = \frac{8}{33}$.

$\mathcal{P}_{\mathbb{R}}$: A. Lovas, *J PHYS A-MATH THEOR.* 50(29):295303, 2017.

Szeparabilitási feltétel ötlete

$$D = \sum_{t=1}^r \lambda_t \rho_t^{(1)} \otimes \rho_t^{(2)} \Rightarrow \sum_{t=1}^r \lambda_t \rho_t^{(1)} \otimes \left(\rho_t^{(2)}\right)^T \in \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}.$$

Szeperabilitási feltétel ötlete

$$D = \sum_{t=1}^r \lambda_t \rho_t^{(1)} \otimes \rho_t^{(2)} \Rightarrow \sum_{t=1}^r \lambda_t \rho_t^{(1)} \otimes \left(\rho_t^{(2)}\right)^T \in \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}.$$

Qbit-qbit rendszer

Legyen $\rho(D_1, D_2, C) = \begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix}$.

Ekkor $\rho(D_1, D_2, C) \in \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \Rightarrow \rho(D_1, D_2, C^*) \in \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}$.

Szeperabilitási feltétel ötlete

$$D = \sum_{t=1}^r \lambda_t \rho_t^{(1)} \otimes \rho_t^{(2)} \Rightarrow \sum_{t=1}^r \lambda_t \rho_t^{(1)} \otimes \left(\rho_t^{(2)}\right)^T \in \mathcal{D}_{nm, \mathbb{K}}.$$

Qbit-qbit rendszer

Legyen $\rho(D_1, D_2, C) = \begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix}$.

Ekkor $\rho(D_1, D_2, C) \in \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \Rightarrow \rho(D_1, D_2, C^*) \in \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}$.

Peres–Horodecki-kritérium.

Qbit-qbit rendszer esetén ha $\rho(D_1, D_2, C) \in \mathcal{D}_{2 \times 2, \mathbb{K}}$, akkor

$$\rho(D_1, D_2, C) \in \mathcal{D}_{2 \times 2, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \Leftrightarrow \rho(D_1, D_2, C^*) \in \mathcal{D}_{2 \times 2, \mathbb{K}}.$$

Parciális nyom

$$\mathrm{Tr}_2 \rho(D_1, D_2, C) = \mathrm{Tr}_2 \begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix} = D_1 + D_2.$$

Adott $D \in \mathcal{D}_{2, \mathbb{K}}$ esetén legyen

$$\mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}(D) = \{ \rho \in \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}} \mid \mathrm{Tr}_2(\rho) = D \}.$$

Parciális nyom

$$\mathrm{Tr}_2 \rho(D_1, D_2, C) = \mathrm{Tr}_2 \begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix} = D_1 + D_2.$$

Adott $D \in \mathcal{D}_{2, \mathbb{K}}$ esetén legyen

$$\mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}(D) = \{ \rho \in \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}} \mid \mathrm{Tr}_2(\rho) = D \}.$$

Tétel.

Adott $D \in \mathcal{D}_{2, \mathbb{K}}$ állapot esetén

$$\mathcal{P}_{\mathbb{K}} = \frac{V(\mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}(D) \cap \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}(D)^{\mathrm{szep}})}{V(\mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}(D))}.$$

A D állapottól független a hozzá tartozó szeparabilitási valószínűség, ami Milz és Strunz sejtése volt.

Legyen D_1, D_2 2×2 -es pozitív mátrix, melyre $\text{Tr}(D_1 + D_2) = 1$.

A C 2×2 -es mátrixra

$$\begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix} \in \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \Leftrightarrow \begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix} > 0, \begin{pmatrix} D_1 & C^* \\ C & D_2 \end{pmatrix} > 0.$$

Legyen D_1, D_2 2×2 -es pozitív mátrix, melyre $\text{Tr}(D_1 + D_2) = 1$.

A C 2×2 -es mátrixra

$$\begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix} \in \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \Leftrightarrow \begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix} > 0, \begin{pmatrix} D_1 & C^* \\ C & D_2 \end{pmatrix} > 0.$$

Schur-lemmája alapján ez ekvivalens a

$$I > \left(D_1^{-1/2} C D_2^{-1/2} \right)^* D_1^{-1/2} C D_2^{-1/2} \Leftrightarrow \left\| D_1^{-1/2} C D_2^{-1/2} \right\| < 1$$

$$I > \left(D_2^{-1/2} C D_1^{-1/2} \right)^* D_2^{-1/2} C D_1^{-1/2} \Leftrightarrow \left\| D_2^{-1/2} C D_1^{-1/2} \right\| < 1$$

feltételekkel.

Legyen D_1, D_2 2×2 -es pozitív mátrix, melyre $\text{Tr}(D_1 + D_2) = 1$.

A C 2×2 -es mátrixra

$$\begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix} \in \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \Leftrightarrow \begin{pmatrix} D_1 & C \\ C^* & D_2 \end{pmatrix} > 0, \begin{pmatrix} D_1 & C^* \\ C & D_2 \end{pmatrix} > 0.$$

Schur-lemmája alapján ez ekvivalens a

$$I > \left(D_1^{-1/2} C D_2^{-1/2} \right)^* D_1^{-1/2} C D_2^{-1/2} \Leftrightarrow \left\| D_1^{-1/2} C D_2^{-1/2} \right\| < 1$$

$$I > \left(D_2^{-1/2} C D_1^{-1/2} \right)^* D_2^{-1/2} C D_1^{-1/2} \Leftrightarrow \left\| D_2^{-1/2} C D_1^{-1/2} \right\| < 1$$

feltételekkel.

Tekintsük az alábbi tartományokat.

$$\Omega = \left\{ (D_1, D_2) \in (\mathbb{K}^{2 \times 2})^2 \mid D_1, D_2 > 0, \text{Tr}(D_1 + D_2) = 1 \right\}$$

$$\mathcal{C}(D_1, D_2) = \left\{ C \in \mathbb{K}^{2 \times 2} \mid \left\| D_1^{-1/2} C D_2^{-1/2} \right\| < 1 \right\}$$

$$\text{Ekkor } \mathcal{D}_{4, \mathbb{K}} \text{ térfogata } V(\mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}) = \int_{\Omega} \int_{\mathcal{C}(D_1, D_2)} 1 \, dC \, d(D_1, D_2).$$

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}) = \int_{\Omega} \int_{\mathcal{C}(D_1, D_2)} 1 \, dC \, d(D_1, D_2)$$

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}^{\text{szep}}) = \int_{\Omega} \int_{\mathcal{C}(D_1, D_2)} \chi_{\|D_2^{-1/2} C D_1^{-1/2}\| < 1} \, dC \, d(D_1, D_2)$$

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}) = \int_{\Omega} \int_{\mathcal{C}(D_1, D_2)} 1 \, dC \, d(D_1, D_2)$$

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}^{\text{szep}}) = \int_{\Omega} \int_{\mathcal{C}(D_1, D_2)} \chi_{\|D_2^{-1/2} C D_1^{-1/2}\| < 1} \, dC \, d(D_1, D_2)$$

Bevezetve az $X = D_1^{-1/2} C D_2^{-1/2}$ változót a fenti feltétel

$$\|X\| < 1, \quad \left\| D_2^{-1/2} D_1^{1/2} X D_2^{1/2} D_1^{-1/2} \right\| < 1.$$

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}) = \int_{\Omega} \det(D_1 D_2)^d \int_{\mathcal{B}_1(\mathbb{K}^{2 \times 2})} 1 \, dX \, d(D_1, D_2)$$

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}^{\text{szep}}) = \int_{\Omega} \det(D_1 D_2)^d \int_{\mathcal{B}_1(\mathbb{K}^{2 \times 2})} \chi_{\|D_2^{-1/2} D_1^{1/2} X D_2^{1/2} D_1^{-1/2}\| < 1} \, dX \, d(D_1, D_2)$$

ahol $d = \dim_{\mathbb{R}} \mathbb{K}$.

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}) = \int_{\Omega} \det(D_1 D_2)^d \int_{\mathcal{B}_1(\mathbb{K}^{2 \times 2})} 1 \, dX \, d(D_1, D_2)$$

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}^{\text{szep}}) = \int_{\Omega} \det(D_1 D_2)^d \int_{\mathcal{B}_1(\mathbb{K}^{2 \times 2})} \chi_{\|D_2^{-1/2} D_1^{1/2} X D_2^{1/2} D_1^{-1/2}\| < 1} \, dX \, d(D_1, D_2)$$

ahol $d = \dim_{\mathbb{R}} \mathbb{K}$.

Ha $V = D_2^{1/2} D_1^{-1/2}$, akkor $D_2^{-1/2} D_1^{1/2} X D_2^{1/2} D_1^{-1/2} = (V^*)^{-1} X V$.

A V mátrix szinguláris érték dekompozíciója: $V = U_1 \Sigma U_2$.

Ekkor $\|(V^*)^{-1} X V\| = \|U_1 \Sigma^{-1} U_2 X U_1 \Sigma U_2\| = \|\Sigma^{-1} U_2 X U_1 \Sigma\|$.

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}) = \int_{\Omega} \det(D_1 D_2)^d \int_{\mathcal{B}_1(\mathbb{K}^{2 \times 2})} 1 \, dX \, d(D_1, D_2)$$

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}^{\text{szep}}) = \int_{\Omega} \det(D_1 D_2)^d \int_{\mathcal{B}_1(\mathbb{K}^{2 \times 2})} \chi_{\|D_2^{-1/2} D_1^{1/2} X D_2^{1/2} D_1^{-1/2}\| < 1} \, dX \, d(D_1, D_2)$$

ahol $d = \dim_{\mathbb{R}} \mathbb{K}$.

Ha $V = D_2^{1/2} D_1^{-1/2}$, akkor $D_2^{-1/2} D_1^{1/2} X D_2^{1/2} D_1^{-1/2} = (V^*)^{-1} X V$.

A V mátrix szinguláris érték dekompozíciója: $V = U_1 \Sigma U_2$.

Ekkor $\|(V^*)^{-1} X V\| = \|U_1 \Sigma^{-1} U_2 X U_1 \Sigma U_2\| = \|\Sigma^{-1} U_2 X U_1 \Sigma\|$.

Mivel $X \mapsto U_2 X U_1$ euklidészi izometria, ezért

$$V(\mathcal{D}_{4,\mathbb{K}}^{\text{szep}}) = \int_{\Omega} \det(D_1 D_2)^d \int_{\mathcal{B}_1(\mathbb{K}^{2 \times 2})} \chi_{\|\Sigma(D_1, D_2)^{-1} X \Sigma(D_1, D_2)\| < 1} \, dX \, d(D_1, D_2).$$

A Σ mátrix diagonális, főátlójában $D_2^{1/2} D_1^{-1/2}$ sajátértékei állnak.

Mivel Σ az $X \mapsto \Sigma^{-1} X \Sigma$ módon hat, ezért választható

$\Sigma = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \varepsilon \end{pmatrix}$ alakúnak is, ahol ε a $D_2^{1/2} D_1^{-1/2}$ sajátértékeinek a hányadosa

$$\varepsilon(D_1, D_2) = \exp \left(- \operatorname{arch} \left(\frac{1}{2} \sqrt{\det(D_1 D_2^{-1})} \operatorname{Tr}(D_1^{-1} D_2) \right) \right).$$

A Σ mátrix diagonális, főátlójában $D_2^{1/2} D_1^{-1/2}$ sajátértékei állnak. Mivel Σ az $X \mapsto \Sigma^{-1} X \Sigma$ módon hat, ezért választható $\Sigma = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \varepsilon \end{pmatrix}$ alakúnak is, ahol ε a $D_2^{1/2} D_1^{-1/2}$ sajátértékeinek a hányadosa

$$\varepsilon(D_1, D_2) = \exp \left(- \operatorname{arch} \left(\frac{1}{2} \sqrt{\det(D_1 D_2^{-1}) \operatorname{Tr}(D_1^{-1} D_2)} \right) \right).$$

$$V \left(\mathcal{D}_{4, \mathbb{K}}^{\text{szep}} \right) = \int_{\Omega} \det(D_1 D_2)^d$$

$$\int_{B_1(\mathbb{K}^{2 \times 2})} \chi \left\| \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \varepsilon(D_1, D_2) \end{pmatrix} X \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \varepsilon(D_1, D_2)^{-1} \end{pmatrix} \right\| < 1 \, dX \, d(D_1, D_2).$$

A fő nehézséget a számolásban a

$$\chi(\varepsilon) = \nu \left(\left\{ X \in \mathcal{B}_1(\mathbb{K}^{2 \times 2}) \mid \left\| \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \varepsilon \end{pmatrix} X \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \varepsilon^{-1} \end{pmatrix} \right\| \leq 1 \right\} \right)$$

függvény meghatározása jelenti ($\varepsilon \in]0, 1[$ értékekre).

A $\mathbb{K} = \mathbb{R}$ esetben ismert az eredmény, a $\mathbb{K} = \mathbb{C}$ eset még nyitott probléma.

Köszönöm a figyelmet!